

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 139/2025-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **SOAR, spol. s r.o.**, Pri Rajčianke 49, Žilina, IČO 36 380 041, zastúpeného RASLEGAL, s. r. o., Mostová 2, Bratislava, proti uzneseniu Mestského súdu Košice sp. zn. K2-35Cb/70/2018 z 3. septembra 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkové okolnosti prípadu

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 11. októbra 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutím Mestského súdu Košice (ďalej len „mestský súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a priznať jej náhradu trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že v konaní vedenom mestským súdom pod sp. zn. K2-35Cb/70/2018 sa sťažovateľka žalobou podanou 6. marca 2018 domáha proti obchodnej spoločnosti EUROVIA SK, a.s. (ďalej len „žalovaná“), zaplataenia pohľadávky 223 143,60 eur spolu s úrokom z omeškania 9,00 % ročne z uvedenej sumy od 28. februára 2017 do zaplataenia, sumy 40 eur z titulu paušálnej náhrady nákladov spojených s uplatnením pohľadávky, ako aj náhrady trov konania. Svoj nárok odôvodnila tým, že žalovaná jej neuhradila faktúry v lehote splatnosti, ktorými bola vyúčtovaná cena za dielo dohodnutá v zmluve o dielo.

3. Podaním z 31. októbra 2022 sťažovateľka podala v zmysle § 139 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) opakovaný návrh na zmenu žaloby (predchádzajúci návrh z 3. marca 2022

uplatnený na pojednávaní mestský súd nepripustil, pozn.), ktorým žiadala súd, aby žalovanú okrem uplatnenej pohľadávky spolu s úrokom z omeškania, paušálnej náhrady nákladov spojených s uplatnením pohľadávky zaviazal na zaplatenie tiež zmluvnej pokuty vo výške 0,03 % denne zo sumy 223 143,60 eur od 3. marca 2022 do zaplatenia. Rozšírenie žalobného návrhu o zaplatenie zmluvnej pokuty odôvodnila tým, že ide o sankciu za omeškanie žalovanej, ktorá vyplýva z dohody účastníkov zmluvy o dielo.

4. Napadnutým uznesením mestský súd rozhodol o nepripustení zmeny (rozšírenia) žaloby. V odôvodnení konštatoval, že sťažovateľka rozšírila pôvodnú žalobu o právo, ktoré možno uplatniť samostatnou žalobou. S poukazom na predmet konania a časový úsek, ktorý uplynul od podania žaloby do podania návrhu na zmenu žaloby, uviedol, že doterajší priebeh sporu a vykonané dokazovanie odôvodňujú nepripustenie zmeny žaloby. Ďalej súd poznamenal, že sťažovateľka mohla nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty uplatniť už priamo v žalobe, resp. mohla skôr podať samostatnú žalobu či požadovať rozšírenie žaloby ešte pred začatím vykonávania rozsiahleho dokazovania, a to s ohľadom na princíp hospodárnosti súdneho konania.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti atakujúcej napadnuté uznesenie mestského súdu namieta, že v danom prípade boli naplnené všetky zákonné predpoklady na pripustenie zmeny žaloby, a preto napadnuté uznesenie označuje za nedostatočne odôvodnené a arbitrárne. Uvádza, že v zmysle zmluvy o dielo, ktorú uzavrela so žalovanou, jej v prípade omeškania žalovanej ako objednávateľa s úhradou riadne vystavenej faktúry vznikli tri nároky, a to úrok z omeškania, zmluvná pokuta a paušalizovaná náhrada nákladov spojených s uplatnením pohľadávky. K rozšíreniu pôvodnej žaloby o nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty, ktorý si neuplatnila v žalobe, pristúpila najmä v snahe zabrániť postupnému premlčaniu tohto nároku (okrem iného) aj v dôsledku dlhého priebehu súdneho konania, ktoré nie je ani po šiestich rokoch ukončené. Zdôrazňuje, že medzi sporovými stranami nebola sporná písomná dohoda o zmluvnej pokute, explicitne vyjadrená v bode 8.4 zmluvy o dielo. V súvislosti s posúdením dôvodnosti uplatneného nároku nebolo potrebné vykonať žiadne ďalšie dokazovanie nad rámec dôkazov, ktoré už mestský súd vykonal vo vzťahu k posúdeniu uplatnených nárokov na úroky z omeškania a na paušalizovanú náhradu. V danej veci nešlo ani o jeden z prípadov stanovených v § 143 CSP, v ktorých môže súd rozhodnúť o nepripustení zmeny žaloby. Uplatnením nároku na zaplatenie zmluvnej pokuty by sa nijako nezmenila príslušnosť súdu, a rovnako by nevznikla ani potreba vykonania ďalšieho dokazovania nad rámec toho, ktoré už mestský súd vykonal v doterajšom priebehu konania vo vzťahu k ostatným uplatneným nárokom. Vytýka mestskému súdu, že v dôvodoch napadnutého uznesenia nešpecifikoval, ako by pripustenie navrhovaného rozšírenia žaloby vyvolalo potrebu doplnenia dokazovania alebo by znehodnotilo doteraz vykonané dokazovanie, preto je napadnuté uznesenie podľa jej názoru arbitrárne. Na podporu svojej argumentácie poukázala na nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 472/2014. Zastáva názor, že súd nie je oprávnený v rámci rozhodovania o pripustení zmeny žaloby skúmať, či si sťažovateľka mohla nárok uplatniť už skôr, alebo nie. Táto okolnosť je pre rozhodnutie o zmene žaloby bez právneho významu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstata sťažostnej argumentácie spočíva v tvrdení sťažovateľky, že napadnutým uznesením, ktorým mestský súd „svojvoľne“ nepripustil navrhnutú zmenu (rozšírenie) žaloby, došlo k porušeniu jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

7. Ústavný súd hneď v úvode konštatuje, že sťažovateľka namieta porušenie svojich práv napadnutým uznesením mestského súdu o nepripustení zmeny žaloby, ktoré má povahu rozhodnutia o parciálnej procesnej otázke, nejde teda o meritórne rozhodnutie a ako také nie je spravidla ani spôsobilé zasiahnuť do ústavne zaručených práv. Uvedené potvrdzuje aj judikatúra ústavného súdu, v zmysle ktorej vo všeobecnosti platí, že nesprávne rozhodnutie procesnej povahy nemožno spravidla samo osebe kvalifikovať ako také pochybenie všeobecného súdu, ktoré by svojou intenzitou zakladalo možnosť vyslovenia porušenia základných práv a slobôd bez ohľadu na to, akokoľvek výrazne sa môže účastníka konania dotknúť. Za určitých okolností však možno k záveru o porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru dospieť aj v súvislosti s námietkami sťažovateľov smerujúcimi proti právoplatnému rozhodnutiu všeobecného súdu procesnej povahy, ktorým sa končí určitá časť konania alebo ktoré rieši určitú otázku, aj keď sa konanie vo veci samej ešte neskončilo (m. m. III. ÚS 381/2016). Ide napríklad o porušenie procesných pravidiel zakladajúce porušenie práva na súdnu ochranu alebo poskytnutie takých extrémnych záverov, ktoré by vybočovali z výkladových metód, resp. vôbec nemohli mať oporu v skutkových zisteniach. Podľa názoru ústavného súdu pritom musia byť kumulatívne splnené dve podmienky a to že takéto procesné rozhodnutie je spôsobilé bezprostredne a citeľne zasiahnuť do ústavne zaručených práv sťažovateľa a námietka porušenia týchto práv nemôže byť v rámci ďalšieho konania (napríklad pri uplatnení opravných prostriedkov proti meritórnemu rozhodnutiu) efektívne uplatnená.

8. V zmysle uvedených východísk sa preto ústavný súd zamerá na posúdenie, či napadnutým uznesením mestského súdu došlo k zásahu do práva sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie, pričom po oboznámení sa s obsahom napadnutého rozhodnutia však dôvody na svoju kasačnú intervenciu nezistil.

9. Ústavný súd konštatuje, že prostredníctvom zmeny žaloby sa uplatňuje dispozičná zásada civilného procesu, keď žalobca ako *dominus litis* sám určuje, akého nároku sa na podklade tvrdeného skutkového stavu žalobou domáha. V súvislosti s rozhodovaním všeobecného súdu o pripustení, resp. o nepripustení zmeny žaloby je potrebné poukázať na tenkú hranicu medzi požiadavkou hospodárnosti v konaní (ktorá zásadne obmedzuje možnosť meniť žalobu) a možným negatívnym vplyvom na procesné postavenie žalobcu. V prospech uprednostnenia hospodárnosti konania svedčí súčasné poňatie inštitútu zmeny žaloby, ktorý pripúšťa istú flexibilitu civilného procesného práva, ktoré je v rukách súdu na základe otvoreného kritéria doterajších výsledkov konania. Z kritéria dostatočnosti výsledkov doterajšieho konania jasne vyplýva značný priestor súdu a nenárokovosť zmeny žaloby (II. ÚS 98/2018, I. ÚS 516/2019). Možnosť meniť žalobu nie je absolútna a zákon ju obmedzuje najmä z dôvodov hospodárnosti a upravuje tak, aby nedochádzalo k jej zneužívaniu. Na druhej strane, ústavný súd už skôr vo svojej rozhodovacej

činnosti vyjadril požiadavku dôsledného prístupu pri posudzovaní zmeny žaloby, takže súd musí mať na zreteli pri zmene návrhu aj to, že jej nesprávnou kvalifikáciou môže zásadne ovplyvniť procesné postavenie žalobcu z hľadiska rizika premlčania nároku pri nutnosti podať modifikovanú žalobu opätovne (I. ÚS 472/2014).

10. Z dôvodov napadnutého uznesenia vyplýva, že mestský súd, akcentujúc princíp hospodárnosti konania, uviedol, že sťažovateľka sa svojho rozšíreného nároku na zaplatenie zmluvnej pokuty mohla vzhľadom na časový úsek, ktorý uplynul od podania žaloby, domáhať buď samostatnou žalobou, alebo uplatniť tento nárok už v žalobe podanej 6. marca 2018, resp. už skôr v prebiehajúcom konaní pred realizovaním rozsiahleho dokazovania.

11. Tento názor mestského súdu ústavný súd nepovažuje za ústavne neutržateľný. V kontexte zásady *vigilantibus iura scripta sunt*, ktorá zdôrazňuje aj vlastné pričinenie subjektu právnych vzťahov vo vzťahu k ochrane svojich práv, keď požaduje, aby sledoval svoje subjektívne práva, staral sa o ne a robil také kroky, v dôsledku ktorých by nedochádzalo k ich ohrozovaniu alebo poškodzovaniu (III. ÚS 417/2018, I. ÚS 68/2021, I. ÚS 430/2022), ústavný súd uvádza, že hoci mestskému súdu možno vytknúť neprimerane zdĺhavé rozhodovanie o návrhu sťažovateľky na zmenu žaloby, nič to nemení na tom, že sťažovateľka mohla v rámci skoršieho štádia predmetného konania (v ktorom by nevyvstala potreba doplnenia dokazovania a nedošlo by tak k predĺženiu konania) alebo iniciovaním samostatného konania realizovať kroky k tomu, aby sa vyhla premlčaniu svojho nároku na zaplatenie zmluvnej pokuty. Navyše, nie menej podstatnou je okolnosť, že mestský súd napadnutým uznesením rozhodoval už o druhom návrhu sťažovateľky na kvantitatívnu zmenu jej žaloby o zaplatenie zmluvnej pokuty, pričom prvý (identický) návrh sťažovateľky z 3. marca 2022 na pojednávaní konanom 19. októbra 2022 zamietol. S ohľadom na uvedené ústavný súd zastáva názor, že v danom prípade k zásahu do práva sťažovateľky na spravodlivý proces nedošlo.

12. Pokiaľ ide o nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 472/2014, na ktorého závery sťažovateľka v ústavnej sťažnosti odkazuje, ústavný súd konštatuje, že v prípade sťažovateľky konajúci súd síce stručne, ale relevantne svoje uznesenie odôvodnil. Ako už bolo zmienené, v danom prípade sa premlčaniu časti pohľadávky sťažovateľka vystavila aj svojím pričinením, preto nemožno v úplnom rozsahu stotožňovať čiastočne odlišné skutkové a právne osobitosti v prípade predmetného nálezu ústavného súdu a v konkrétnom prípade sťažovateľky.

13. Ústavný súd po preskúmaní ústavnej sťažnosti z hľadiska právomocí zverených mu ústavou, t. j. z pozície organu ochrany ústavnosti, preto dospel k záveru, že v okolnostiach prejednávanej veci neexistuje príčinná súvislosť medzi namietaným rozhodnutím mestského súdu a porušením základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavnú sťažnosť preto ako zjavne neopodstatnenú odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

14. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľky formulovanými v petite jej ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. marca 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu